

Сиг. 0801-41

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

ПРОГРАМА ЗА РЕФОРМИРАНО ГИМНАЗИСКО ОБРАЗОВАНИЕ

Инв. Бр. 1/8

НАСТАВНА ПРОГРАМА ПО
ШПАНСКИ ЈАЗИК

за III година

ТРЕТ СТРАНСКИ ЈАЗИК

Скопје, 2003 година

Наставната програма ја донесе Министерот за образование и наука со решение бр. 11-4029/1
од 03.07.2003 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1 Назив на наставниот предмет: шпански јазик

1.2. Вид на средно образование: гимназија

1.3. Година на изучување: прва година

1.4. Број на часови:

- Број на часови неделно: 3 часа
- Број на часови годишно: 108 часа

1.5. Статус на наставниот предмет: Изборен предмет

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

Целта на наставата по шпански јазик, како трет странски јазик, е да го подигне општообразовното и културното ниво на ученикот, да ја прошири можноста за комуницирање во секојдневен контекст и да ја развие личноста и креативноста на ученикот.

Поаѓајќи од оваа цел, на крајот на трета година, односно прва година на изучување ученикот кој успешно го завршил овој предмет, треба да биде оспособен:

- да комуницира по писмен и устен пат на шпански јазик во едноставни ситуации од секојдневниот живот, разликувајќи и применувајќи ги карактеристичните фонемски акцентот, интонацијата, како и комуникативните модели и јазични елементи од шпанскиот јазик;
- да се здобие со одреден социо-лингвистички фонд на знаења којшто ќе му помогне да владее со различни комуникативни ситуации;
- да се здобие со културните карактеристики на Шпанија и земјите и народите кои го говорат шпанскиот јазик, што ќе го потпомогне создавањето на меѓукултурна размена и толеранција, како и критичка примена на знаењата;
- ученикот со освојата оспособеност за комуницирање на шпански јазик да биде подготвен за перманентно учење и личен развој низ интеракција со подрачјата надвор од Македонија;
- да биде подготвен за понатамошно образование во институциите на високото образование ;
- преку применетата методологија во процесот на учење на шпанскиот јазик, да развие општи, лични вештини како што се решавањето проблеми, способност за соработка, презимање на одговорност, прилагодливост и креативност;
- да се развива во личност со порамномерен развој на когнитивното, психо-моторното и афективното (емоционалното) однесување, што е важно за неговата улога како позитивен, критички член на демократско општество.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно следење и совладување на содржините, односно за постигнување на зацртаните цели, не е неопходно ученикот да поседува предзнаења од шпанскиот јазик, од причини што ова е наставна програма за почетен курс.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

Процесот на учење на шпанскиот јазик го сочинуваат одреден број компоненти за кои подолу е дадена листа на конкретни цели и дидактички забелешки. Овие компоненти се: слушање, зборување, читање, пишување, коминикативни модели, граматика, вокабулар и култура. Оваа поделба е корисна во смисла на тоа кои компоненти ги сочинуваат крајните јазични вештини што учениците треба да ги имаат усовршено по завршувањето на првата година на изучување на шпанскиот јазик, односно по завршувањето на трета година од гимназиското образование.

Меѓутоа, во образовниот процес овие компоненти не се обработуваат одделно или по оној редослед во кој се појавуваат во оваа програма. Во фактичката ситуација во која се одвива учењето, наставникот ќе ги интегрира различните компоненти, со што јазикот ќе се учи на функционален начин.

4.1. Структурирање на содржините за учење

КОМПОНЕНТА 1: С Л У Ш А Њ Е

Цели на компонентата *Слушање* се:

- ученикот да ги препознава и дискриминира фонемите, акцентот, ритамот и интонацијата во шпанскиот јазик,
- да разбира и соодветно да реагира на куси текстови од општа тематика, составени од познати јазични елементи ;
- да идентификува конкретни информации во подолги текстови од општа тематика, составени од познати елементи ;

Содржина	Конкретни цели	Примери	Дидактички насоки	Корелација меѓу содржините и меѓу предметите
Фонемии	Ученикот да ги препознава основните фонемии во шпанскиот фонетски систем;	<i>Основниите самогласки</i> a e i o u	Активности од типот на вежби со слушање аудио снимки или изворни говорници и подвлекување графемии, односно зборовии во минимални	Со предзнаењата од првиот и вториот странски јазик и мајчиниот.

		<i>согласки</i> <i>b</i> <i>c</i> <i>ĭ xe</i> <i>j xoĭa</i> <i>x aче ...</i>	парови; препознавање на фонетски симболи соодветни на гласовите итн.	
	да ги дискриминира фонемите во шпанскиот фонетски систем и оние што се разликуваат од фонетскиот систем на мајчиниот јазик;			
	да ја воочува опозицијата на одредени фонеме.			
Зборови	Да го идентификува слухово акцентот во зборовите;	televisi ó n, árbol, céleb r e.	Вежби со слушање зборови од аудио снимки или од наставникот и подвлекување соодветни слогови и зборови;	
	да го разбира значењето на непознат збор во познат контекст од општа тематика.		слушање говор од аудио или видео снимки, од наставникот или од изворни говорници и вежби со повеќечлен избор од дадени дефиниции на зборови, синоними, антоними; дополнување реченици итн.	Со предзнаењата од првиот и вториот странски јазик и од другите предмети.

Реченици	Да препознава и дискриминира надолна и нагорна интонација;	Está bien. ¿Está bien?	Вежби со слушање реченици и идентификување на интонацијата со дијаграми или гестикулации;	Со предзнаењата од првиот и вториот странски јазик и мајчиниот;
	да идентификува конкретни информации во куси слушнати текстови од општа тематика, составени од познати јазични елементи;	El hotel en que está alojado no se admiten perros.	слушање куси текстови од аудио снимки или презентирани од наставникот и вежби со точни/неточни искази, повеќечлен избор, трансфер на информации со графички прикази, идејни мапи итн;	со предзнаењата од првиот и вториот странски јазик и другите предмети.
	да разбира куси инструкции, пораки и информации составени од познати јазични елементи.		слушање реченици од аудио снимки, од наставникот или од изворни говорници и вежби со повеќечлен избор, извршување инструкции итн.	

КОМПОНЕНТА 2: ЗБОРУВАЊЕ

Цели на компонентата *Зборување* се :

- ученикот да ги изговара фонемите на шпанскиот фонетски систем, акцентот, ритамот, интонацијата;
- да комуницира во секојдневни ситуации применувајќи ги комуникативните модели и јазичните елементи предвидени за оваа година;
- да се оспособи за соодветно усно реагирање на она што го гледа, слуша или чита.

Содржини	Конкретни цели	Примери	Дидактички насоки	Корелација меѓу содржините и меѓу предметите
Фонеме	Да ги изговара фонемите од шпанскиот фонетски систем, со посебен акцент на карактеристичните фонеме;	[g] guerra, gemelo [j] jamás [v] votar [h] hombre	Активности од типот на вежби со слушање и повторување фонеме, повторување зборови во минимални парови, римувалки, брзозборки.	Со признаењата од првиот и вториот странски јазик и мајчиниот.
Зборови	Да ги изговара зборовите со правилен акцент;	chocolate, jamás, árbol, exámenes	Вежби со репродукција и продукција на зборови;	
	да изговара скратеници;	Sr, Sra., Ud. Adj. , adv.	вежби со изговарање на скратеници;	
	да спелува познати и непознати зборови.		вежби со спелување на зборови.	
Реченици	Да изговара нагорна и надолна интонација;	Es la verdad, ¿no?	Вежби со репродукција и продукција на реченици, гласно читање дијалози, драматизација;	
	да го изговара акцентот во ритмичка група и сврзувањето;	Tomándole la mano Hay que darselo		

	да продуцира едноставни искази со правилен ред на зборови;	casas grandes y espaciosas me lo quiere dar	вежби со продукција на искази од дадени елементи;	
	да комуницира применувајќи ги предвидените комуникативни модели и јазични елементи.	.	вежби со продукција на искази, прашања и одговори, варијации на дадени дијалози, играње по улоги, опишување, раскажување по слики.	Со предзнаењата од шпанскиот, првиот и вториот странски јазик, мајчиниот и другите предмети.

КОМПОНЕНТА 3: Ч И Т А Њ Е

Цели на компонентата *Читање* се :

- ученикот да ги препознава усно усвоените зборови во нивната графичка форма ;
- да ги препознава симболите на фонетската транскрипција ;
- да разликува конкретни информации во куси пишани текстови од општа тематика , составени од познати јазични елементи ;
- да ја разбере главната идеја во подолги пишани текстови од општа тематика, составени од познати јазични елементи ;

Содржини	Примери	Примери	Дидактички насоки	Корелација меѓу содржините и меѓу предметите
Букви	Ученикот да ја препознава графијата на усно усвоени фонеме;	Caza Casa	Активности од типот на вежби со читање зборови и идентификување, подвлекување графеме;	Со предзнаења од првиот и вториот странски јазик
Зборови	да препознава зборови според фонетски симболи;		Вежби со поврзување на зборови со зборови и слики;	

	да чита и толкува скратеници на зборови;	Sr. Sra. Srita, Uds. adj. adv.	вежби со читање на полната форма на скратениците;	
	да го идентификува изговорот на непознати зборови преку фонетската транскрипција;		вежби со читање на фонетската транскрипција на зборови од речник;	
	да го разбира значењето на непознат збор во познат или недоволно познат контекст од општа тематика.	Su casa es muy linda pero pequeña. No es espaciosa, pero no le falta espacio.	читање искази, куси текстови, скратеници и вежби со повеќечлен избор од дефиниции на зборови, синоними, антоними; дополнување реченици итн.	Со предзнаењата од првиот и вториот странски јазик и другите предмети.
Реченици	Да дискриминира јазични елементи во куси и подолги искази;	Hay que salir de casa para ir de caza.	Вежби со читање и подвлекување на конкретното барање;	Со предзнаењата од првиот и вториот странски јазик и мајчиниот;
	да разбира куси пишани инструкции, информации, пораки, натписи составени од познати јазични елементи;	Prohibido fumar Se alquila. Se vende. Te espero al lado del hotel. Hay una tienda en la esquina	вежби со поврзување реченици со слики; читање инструкции, информации, пораки, натписи и соодветно реагирање од учениците;	со предзнаењата од првиот и вториот странски јазик;
	да идентификува конкретни информации во куси текстови од општа тематика, составени од познати јазични елементи;	Para cancelar su pedido hay que llamar a la recepción marcando el número 999.	вежби со читање избрани текстови и пополнување реченици, точни/неточни реченици, трансфер на информации со графички прикази, идејни мапи итн.	Со предзнаењата од првиот и вториот странски јазик и другите предмети.

	<p>да ја разбира главната мисла во куси текстови од општа тематика, составени од познати јазични елементи.</p>		<p>читање избрани текстови и вежби со повеќечлен избор, одговарање на прашања , подредување реченици, поврзување слики со текст, давање нови наслови на текстови итн.</p>	
--	--	--	---	--

КОМПОНЕНТА 4: П И Ш У В А Њ Е

Цели на компонентата *Пишување* се :

- ученикот да го односот на фонема/графема ;
- да го употребува шпанското писмо ;
- да пишува куси насочени текстови во кои ќе искаже лични и други информации, пораки и сл., применувајќи ги комуникативните модели и јазични елементи предвидени за оваа година ;
- да ги применува интерпункциските знаци.

Содржини	Конкретни цели	Примери	Дидактички насоки	Корелација меѓу содржините и меѓу предметите
Букви	Ученикот да ја пишува графијата на усвоените фонеме со посебен акцент на покарактеристичните.	[g] lengua [g] gemelo [g] guitarra [q] que querer.	Активности од типот на вежби со пополнување испуштени букви во зборови.	Со предзнаењата од првиот и вториот странски јазик.
Зборови	Да пишува правилно познати и непознати зборови по спелување;	(he, a, eme, a, ese) jamás	Вежби со пишување зборови по спелување;	
	да пишува вообичаени скратеници;	Sr. Sra. Srita.....	вежби со пишување скратеници.	
	да пишува нови зборови од општа тематика.		вежби со подредување букви во зборови, идентификување зборови во слеана низа, диктат, крстозборки итн.	Со предзнаењата од првиот И вториот странски јазик и други предмети.
Реченици	Да пишува реченици со правилен ред на зборови;	Juan, escuela, ir, que, tiene, a	Вежби со пишување реченици од дадени елементи; пополнување реченици со испуштени зборови, довршување реченици, поврзување делови од прости реченици, одговарање на	Со првиот и вториот странски јазик и мајчиниот;

	да пишува правилно слушнати реченици поединечно и во текст, со разбирање на значењето;		прашања, трансформација на реченици, корегирање грешки во пишани реченици; пишување по диктат од аудио снимка или од наставникот;	
	да пополнува едноставни формулари и пишува куси насочени состави со лични и други информации и пораки применувајќи соодветни комуникативни модели, јазични елементи и интерпункциски знаци.	Cambiamos la fecha de la cita: nos vemos el martes, a las 6 de la tarde. ¡Suerte!	пополнување формулари, пишување пораки, покани, честитки, рецепти, неформални писма и други куси состави со информации, со или без користење визуелни или друг сличен материјал.	со предзнаењата првиот и вториот странски јазик и другите предмети.

КОМПОНЕНТА 5: КОМУНИКАТИВНИ МОДЕЛИ

Цел на компонентата *Комуникативни модели* е:

- ученикот да се оспособи да комуницира усно и писмено во секојдневни ситуации применувајќи комуникативни модели во рамките на јазичните елементи предвидени за оваа година.

Содржини	Конкретни цели	Примери	Дидактички насоки	Корелација меѓу содржините и меѓу предметите
Поздравување/ отпоздравување	Конкретните цели за ученикот соодветствуваат со целта на компонентата.	Buenos días, señora. Mucho gusto. ¿Cómo estás? Yo bien, ¿y tú? ¡Qué lo pases bien! Hasta luego. Hasta pronto.	Активности од типот на вежби со соодветни комуникативни модели за дадена ситуација на релација: ученик- ученик, ученик - возрасен, возрасен - возрасен, со драматизација на дијалози, варијации на веќе обработени дијалози, отворени дијалози итн. со или без користење аудиовизуелни или други слични средства..	Со признаењата од првиот и вториот странски јазик и мајчиниот.
Претставување (себе или друг)		Me llamo Magdalena. Soy estudiante de español. Mi hermano se llama Pedro. Él es doctor. Es muy guapo. Te quiero presentar a mi amiga Paula. Mucho gusto.		
Поканување		Hoy es mi cumpleaños. Te invito una copa. ¿Quiere bailar? ¿Vamos al cine? ¿Quieres venir con nosotros a la playa?		

Одговор на покана		Con mucho gusto. Gracias, pero no puedo. Es Ud. muy gentil. Lo voy a pensar y luego le aviso. Disculpe, pero me es prohibido tomar sol.		
Посочување / опишување во кратки црти		¡Mira! Es mi escuela. ¿Ves ese coche? Es el coche de Ramiro. Yo prefiero a los coches deportivos. ¡Esa chica sí es guapa!		
Опишување		Magda es alta, con pelo moreno, ojos azules. Es muy simpática.		
Заблагодарување		Muchas gracias. Estoy muy agradecido. De nada.		
Извинување / одговор на извинување		Perdon. Lo siento. Le pido excusas. Con su permiso.		
Честитање		¡Felicitaciones! Te felicito. Feliz Año Nuevo. Felices Pascuas. Me alegro por ti. ¡Bravo!		

Задовољство/ незадовољство		No me complace el asunto. Muy bien hecho. Estoy decepcionado. ¡Bien hecho!		
Изражување наредба/обврска		¡No entres! ¡ Ven enseguida! ¡Vayase!		
Согласување/ несогласување		Tiene razon. ¡Absolutamente, no! Ni modo. Estoy de acuerdo. No es justo.		
Прифаќање / неприфаќање		Es una buena idea. ¡Excelente idea! ¡Ni hablar!		
Телефонирање		¡Diga! Quiero hablar con na Sra Luisa. De parte de Andrea. Espere un momento, se la paso.		
Оставање/ пренесување порака		Vengo tarde. Digaselo a él Estaré en su casa a las ocho de la noche. El acepta tu invitación. .		

КОМПОНЕНТА 6: Г Р А М А Т И К А

Цел на компонентата *Грамаџика* е :

- ученикот да ги разбере и да ги применува граматички елементи во шпанскиот јазик предвидени за ова ниво во најразлични комуникативни ситуации.

Содржини	Конкретни цели	Примери	Дидактички насоки	Корелација меѓу содржините и меѓу предметите
<p>Детерминанти</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ член определен, неопределен, слен; ➤ придавки (родот и бројот), присвојни, показни, прашални и извични зборови; заменки; ➤ броеви прости и редни броеви 	<p>Ученикот да ги идентификува, разбира и применува предвидените граматички форми и структури во усна и писмена комуникација.</p>	<p>Es el libro de Pedro. Compró un libro. La casa es de Juan. El coche es rojo. Vamos al cine.</p> <p>Es una casa pequeña. Las chicas son guapas.. Pedro es mi amigo Este libro es interesante. ¿Quién viene a la fiesta? ¡Qué casa tan bella! Yo voy al cine con él.</p> <p>Tengo 16 años. Vivo en el tercer piso.</p>	<p>Активности од типот на вежби со повеќечлен избор, поврзување зборови или делови од реченици, подредување зборови во реченици, супституции во реченици, пополнување и дополнување реченици, комбинирање и трансформации на зборови и реченици.</p>	<p>Со предзнаења од првиот странски јазик и од мајчиниот.</p>
<p>Именки родот и бројот кај именките</p>		<p>Alain Delon es un actor muy famoso . Los actores son interesantes. Las preguntas son difíciles.</p>		

<p>Заменки лични нагласени лични, лични заменки за директен и индиректен објект, прашални, релативни, неопределени и повратни заменки.</p>		<p>Él habla francés. Tú eres estudiante. Ellos están de vacaciones.</p> <p>Me lo dio. No puedo pedirselo..</p> <p>¿Qué quieres?</p> <p>¡Quién habla?</p> <p>Me lavo los dientes cada día. Alguien llama a la puerta.</p>		
--	--	--	--	--

<p>Глаголи/времиња</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ сегашно време од правилни, неправилни ,повратни и модални глаголи; ➤ императив ➤ идно време просто и блиско идно време ➤ минато свршено време ➤ имперфект ➤ Негација во шпанскиот јазик ➤ Поставување прашања со инверзија, интонација 		<p>Hablo español. Tengo dos hermanos. Se afeita cada mañana.</p> <p>Compra el libro. No comas tan rápido.Regarde!</p> <p>Cantaré a la fiesta mañana.</p> <p>Compré el coche el año pasado. Tuviste muchos problemas.</p> <p>Yo no hablo con Juan. No, no quiero ir al cine.</p> <p>¿Viene Juan a la fiesta? ¿Vienes conmigo a la fiesta?</p>		
<p>Одговарање на прашања со Сí/No</p>		<p>¿Te llamas Pedro? Sí, me llamo Pedro. No vas a la fiesta? No, no voy. Tengo otro compromiso.</p>		
<p>➤ Предлози и прилози за: количина и место.</p>		<p>A mi me gusta mucho el café. Tu casa esta al lado del teatro.</p>		

<p>Реченици прости сложени реченици - независни, - зависни: (релативни и декларативни без согласување)</p>		<p>Él canta una canción. Jorge va a la escuela con su compañero. Yo trabajo en una empresa y soy muy satisfecho. Creo que comprenden bien mis intenciones.</p>		
--	--	---	--	--

КОМПОНЕНТА 7: ВОКАБУЛАР

Цели на компонентата Вокабулар се :

- Ученикот да усвои основен лексички фонд за активна примена во усна и писмена комуникација;
- да се оспособува да се служи со двојазичен речник;

Теми	Конкретни цели	Примери	Дидактички насоки	Корелација меѓу содржините и меѓу предметите
Училиште	Конкретните цели за ученикот соодветствуваат со целите на компонентата.	Наставни предмети, слободни училишни активности.	Активности со слушање и гледање аудио, односно видео снимки, читање текстови и подвлекување, супституција, трансформација, илустрирање зборови, пополнување зборови во реченици, поврзување слики и зборови, одговарање на прашања, игри и загатки и сл.	Со предзнаењата од првиот странски јазик и другите предмети.
Семејство		Членови на семејството, секојдневни обврски, семејни празници (родендени); дом, делови од куќата, покуќнина.		
Животни потреби		Облека (бои, мода), храна, оброци; превозни средства,		

Слободно време		Хоби, интереси, амбиции, омилени спортови и игри.		
Комуникации		Средства за комуницирање;		
Географски обележја		Местоположба, годишни времиња, клима.		

КОМПОНЕНТА 8: КУЛТУРА

Цел на компонентата *Комуникативни модели* е :

Ученикот да се здобие со знаења и разбирања за некои социо-културни карактеристики на Шпанија и други испанофонски земји заради градење на позитивен став кон придонесот на сопствената и другите култури за подобро меѓусебно разбирање и соработка.

Теми	Конкретни цели	Примери	Дидактички насоки	Корелација меѓу содржините и меѓу предметите
Традиции и обичаи поврзани со празници	Конкретните цели за ученикот соодветствуваат со целта на компонентата.	Роденден, Денот на мајката, Велигден, Божиќ,...	Вежби со супституција, трансформација, подвлекување, илустрирање, поврзување слики и зборови, одговори на прашања врз прочитан текст или врз аудио и видеоснимки; микропроекти; играње по улоги, игри и загатки итн .	Предзнаењата од првиот странски јазик и другите предмети.
Туризам		Знаменитости, пари, цени...		
Култура на однесувањето		Однесување на јавни места (во продавница, ресторан, хотел, јавен превоз).		
Исхрана		Традиционални јадења и специјалитети, рецепти.		
Невербална комуникација		Гестикулации, говорот на телото.		

4.2. Наставни методи и активности на учење

Основни методи што можат да се користат во наставата по шпански јазик се методите што се заеднички за повеќето предмети, а тоа се: демонстрација, дискусија, решавање проблеми, самостојана работа на ученикот на проекти, учење преку сопствено откривање и други методи што ќе придонесат за развојот на учењето. Сите тие треба да се применуваат во рамките на комуникативниот приод, кој претставува темел на современата настава по странски јазик, што не значи дека во процесот на учење не можат да најдат место и другите методи: природната (која е дизајнирана да развива основни комуникативни вештини), структуралната (според која граматичките структури се учат по одреден редослед) или аудио-лингвалната (со која јазикот се учи преку формирање навики).

Активности на ученикот

Зависно од применетите методи во процесот на учењето активностите на ученикот се сведуваат на: слушање, прилепување, повторување, вежбање, читање, пишување, поставување и одговарање на прашања, откривање односи и законитости, самостојно учење, проверување, применување работа во двојки и групи (симулации, игри по улоги, комуникативни игри), изработување домашни задачи, дискутирање, опишување, раскажување, сè со цел да се поттикне креативноста на ученикот.

Активности на наставникот

Активностите на наставникот се состојат, главно, од: објаснување, пишување на табла, давање на упатства, дискутирање, демонстрирање, поставување и одговарање на прашања, читање, зборување, оценување задачи, организирање работа во двојки и групи, правење забелешки, мотивирање, иновирање итн.

4.3. Организација и реализација на наставата

Наставата по предметот ќе се организира и реализира преку општообразовната настава во класични и специјализирани училиници. Образовните активности се организирани во неделен распоред на часови.

4.4. Наставни средства и помагала

За поефикасно постигнување на целите се применуваат разни наставни средства, помагала и материјали.

4.4.1. За содржините на предметот шпански јазик се сугерираат следните наставни средства и помагала: графоскоп, касетофон, ТВ/видео, а по можност и мултимедиски пристап.

4.4.2. Книги и друг материјал за учениците

За овој курс по шпански јазик за учениците се препорачуваат следните книги и материјали:

1. Македонско-шпански речник.
2. Комплекти учебници за почетни курсеви од шпански јазик
3. Комплекти за паралелката од тематски книшки дизајнирани и составени од наставниците.
4. Збирка од автентичен материјал на шпански јазик;
општ материјал: - весници;
                          - странски списанија на шпански јазик;
                          - списанија за млади;
                          - брошури;

Доколку постои опрема на располагање тогаш, исто така, и аудио-визуелен материјал на општи теми .

4.4.3. Книги и материјали за наставникот

За наставникот се препорачуваат следните книги и материјали:

1. Примероци од горенаведените книги/материјали за лична употреба.
2. Претплата преку училиштето на релевантни интернационални списанија/весници.
3. Примероци од каталози на материјали за учење на шпанскиот јазик:
4. Пристап на Интернет во заедничката работна просторија на наставниците.
5. Пристап до фотокопирни и други апарати за печатење.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Увидот во напредокот на знаењата и способностите на учениците да биде планиран, системски и перманентен и да се остварува во соработка со сите ученици во воспитно-образовниот процес. Проверката на знаењата и способностите на учениците да се реализира преку вообичаените инструменти за таа цел: активности за усмена проверка (дијалози по дадена ситуација, драматизација итн.) тестови и писмени работи/тестови за писмена проверка. Оценувањето ќе се врши според Правилникот за начинот на следење, проверување и оценување, полагање на испити и напредување на ученикот во средното образование.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по шпански јазик треба да поседува лични, професионални и педагошки квалитети: да е физички и психички здрав, да го познава мајчиниот јазик, да нема говорна мана, да е комуникативен и отворен за соработка, да има позитивен став, ентузијазам и имагинативност, да е соодветно професионално образован, со или без работно искуство, да ја сака педагошката работа и да напредува во неа, да е добар организатор, да е креативен и способен за иновации во образовната технологија, мотивирање на учениците и сл.

6.2. Стандард за наставен кадар

Завршени студии по шпански јазик и литература VII/1.

6.3. Стандард за простор

За средните стручни училишта општо за наставата по шпански јазик се препорачува специјализирана училница со следнава инфраструктура:

- вообичаен инвентар: клупи, столчиња, табла;
- графоскоп;
- место за безбедно чување на комплетите за паралелката и препорачаните материјали (полицы или количка);
- касетофон и видео/ТВ ;
- пристап до Интернет .

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: јуни 2003 година

7.2. Состав на работната група:

- Огнена Никулјски, Филолошки факултет, Катедра за романски јазици и книжевности - Скопје, раководител
- Марија Николова, советник во Биро за развој на образование- Скопје
- Јелена Јованоска, советник во БРО- Гостивар

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01.09. 2003 год.

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма за шпански јазик ја одобри (донесе): _____

_____ со решение бр. _____ од _____ година.